

Specustawa jądrowa i prawo atomowe (ocena wybranych planów legislacyjnych)

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Rozwój energetyki jądrowej w Polsce
- III. Decyzja zasadnicza
- IV. Rozwinięcie katalogu inwestycji towarzyszących
- V. Zmiana okresu obowiązywania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji
- VI. Deregulacja robót budowlanych
- VII. Uwagi końcowe

Streszczenie

W artykule omówiono plany ustawodawcy dotyczące tzw. specustawy jądrowej oraz prawa atomowego. Analiza została przeprowadzona pod kątem założenia projektodawcy, zgodnie z którym nowelizacja przywołanych ustaw miałyby się przełożyć na usprawnienie postępowań w sprawie inwestycji dotyczących obiektów jądrowych. Ogólna ocena przygotowywanych zmian legislacyjnych jest pozytywna.

Słowa kluczowe: nowelizacja; prawo atomowe; specustawa jądrowa; inwestycje; procedury.

JEL: 3308

I. Wprowadzenie

Kluczowym aktem prawnym dotyczącym energetyki jądrowej jest ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe¹ (dalej: prawo atomowe). Przedmiotem regulacji tego aktu prawnego jest przede wszystkim kwestia bezpieczeństwa w obszarze wykorzystywania energii atomowej. W drugiej kolejności wspomnieć należy o ustawie z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących² (dalej: specustawa jądrowa). Projektodawca wyjaśniał, iż przyjęcie tej ustawy było konieczne, ponieważ „szybkie i sprawne przeprowadzenie inwestycji infrastrukturalnych bez szczególnych uregulowań w tym zakresie jest w praktyce niemożliwe. Istniejące obecnie normy prawne, mogące

* Doktor; Zespół Badawczy Prawa Administracyjnego, Nowych Technologii i Prawa Kosmicznego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Szczeciński. Zainteresowania naukowe: prawne formy działania administracji publicznej, prawo energetyczne, prawo sztucznej inteligencji, prawo ochrony gruntów; ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9360-3892>.

¹ T.j. z dnia 16 września 2021 r. (Dz. U. 2021, poz. 1941).

² T.j. z dnia 21 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021, poz. 1484).

mieć potencjalne zastosowanie do budowy elektrowni jądrowych i innych obiektów związanych z funkcjonowaniem energetyki jądrowej, mają charakter rozproszony i dalece niewystarczający”³. Mowa jest więc w tym przypadku o typowej tzw. specustawie (Bąkowski i Kaszubowski, 2012, s. 267 i nast.). Dodać należy, iż od czasu uchwalenia specustawy jądrowej jej postanowienia nie były stosowane, czyli dotychczas nie rozpoczęto postępowań dotyczących budowy obiektów energetyki jądrowej. Niemniej jednak ten akt prawny doczekał się już dwunastu nowelizacji.

Aktualnie trwają prace nad nowelizacją zarówno specustawy jądrowej, jak i prawa atomowego⁴. Autorzy projektu nowelizacji obu ustaw wyjaśniają, iż ich celem jest „wprowadzenie szeregu zmian usprawniających proces przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie budowy elektrowni jądrowej”⁵. Zestawiając to twierdzenie ze wspomnianym wcześniej uzasadnieniem specustawy jądrowej można powiedzieć, iż założenia projektodawców co do tej ustawy nie zostały dotychczas spełnione. Niniejszy artykuł ma na celu przeprowadzenie oceny wybranych propozycji zmian legislacyjnych, pod kątem wspomnianego założenia projektodawcy. Zastrzec jednocześnie należy, iż ze względu na rozpiętość planów nowelizacyjnych rozważania zostaną ograniczone do wybranych propozycji zmian.

II. Rozwój energetyki jądrowej w Polsce

Prace nad wdrożeniem w Polsce energetyki jądrowej w Polsce rozpoczęły się już w latach 50. XX wieku, kiedy to utworzony został Instytut Badań Jądrowych z siedzibą w Świerku koło Otwocka (Jeziński, 2006). Pierwszym polskim reaktorem jądrowym była natomiast, uruchomiona w 1958 roku, instalacja o nazwie EWA (Mikulski, 2015, s. 5–8). Zaznaczyć jednak należy, iż reaktor EWA powstał w oparciu o technologię radziecką (Matysiak, 2015, s. 9). Reaktor ten był wykorzystywany głównie do produkcji izotopów, które znajdowały zastosowanie m.in. w medycynie (Kozieł, 1995, s. 59). „Ze względu na zużycie poszczególnych elementów i materiałów” (Narodowe Centrum Badań Jądrowych, 2015) w 1995 roku zakończono eksploatację reaktora EWA.

Aktualnie jedynym działającym reaktorem jądrowym jest instalacja o nazwie Maria, która została uruchomiona w Świerku w 1974 roku (Bzymek, Trzeciak, Cetner i Gładysz, b.d.). W przeciwieństwie do reaktora EWA, instalacja Maria jest konstrukcją całkowicie polską (Pytel, b.d.). Zaznaczyć należy, iż reaktor jądrowy Maria posiada charakter doświadczalno-produkcyjny i w związku z tym służy m.in. do „badań materiałowych i technologicznych” (Narodowe Centrum Badań Jądrowych, 2021) czy też „celów szkoleniowych w zakresie fizyki i techniki reaktorowej” (Narodowe Centrum Badań Jądrowych, 2021). W stosunku do elektrowni jądrowej *sensu stricto* można odnotować jedynie dwie próby wzniesienia tego rodzaju konstrukcji. Były to instalacje o nazwach „Elektrownia jądrowa Żarnowiec” nad Jeziorem Żarnowieckim oraz „Elektrownia Jądrowa „Warta”” w Klempiczu niedaleko Wroniek (Sawicki, 2018). Podkreślić należy, iż żadna z tych konstrukcji nie została ukończona (zob. Lipka, 2019). Głównym powodem przerwania prac budowlanych były protesty społeczne powodowane obawami przed niebezpieczeństwem, jakie

³ Uzasadnienie projektu ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących. Druk nr 3937, s. 2.

⁴ Projekt ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw. Pozyskano z: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12349200/katalog/12803364#12803364> (27.02.2022).

⁵ Zob. Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw, s. 1. Pozyskano z: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12349200/katalog/12803364#12803364> (27.02.2022).

stwarzać może elektrownia jądrowa (Waluszko, 2013). Źródłem niepokojów była oczywiście tragedia w Czarnobylu (Rokitowska, 2014, s. 144). Podkreślić jednak należy, iż wspomniany powyżej reaktor EWA przez cały okres swojego funkcjonowania nie uległ ani jednej awarii (Zachariasz, b.d.).

Obecnie, zaobserwować można znaczący wzrost społecznego poparcia dla energetyki jądrowej (Gajda, Gałusz, Kuczyńska, Przybyszewska, Rajewski i Sawicki, 2020, s. 13), co w oczywisty sposób przekłada się na zintensyfikowanie prac władz publicznych nad przygotowaniem budowy elektrowni jądrowych. Dnia 2 października 2020 r., Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie aktualizacji programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej” (dalej: program jądrowy). W §2 tego dokumentu wskazano, iż okres realizacji programu jądrowego został ustalony się na lata 2020–2033 (z perspektywą do 2040 r.). W tym kontekście zwrócić należy uwagę, iż w treści omawianego dokumentu podany został szczegółowy harmonogram budowy i jako początek wyznaczony został wybór technologii dla dwóch elektrowni jądrowych (EJ1 i EJ2) w roku 2021. Ukoronowaniem realizacji programu jądrowego ma być zaś wydanie zezwolenia na eksploatację przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (dalej: Prezes PAA) i oddanie do eksploatacji trzeciego bloku EJ2.

III. Decyzja zasadnicza

Przed przystąpieniem do rozważań dotyczących nowych propozycji legislacyjnych wyjaśnić należy znaczenie pojęcia „obiekt inwestycji jądrowej”. Zostało ono zdefiniowane w art. 2 pkt 2 przywołanej ustawy jako elektrownia jądrowa lub działający na potrzeby energetyki jądrowej:

- a) zakład wzbogacania izotopowego,
- b) zakład wytwarzania paliwa jądrowego,
- c) zakład przerobu wypalonego paliwa jądrowego,
- d) przechowalnik wypalonego paliwa jądrowego,
- e) obiekt do przechowywania odpadów promieniotwórczych,
- f) zakład do wydobywania rud uranu i toru ze złóż i do ich wstępnego przetwarzania.

W związku z powyższym podkreślić należy, iż „obiekt inwestycji jądrowej” (dalej: inwestycja jądrowa albo obiekt jądrowy) nie jest pojęciem tożsamym z „elektrownią jądrową”. Przechodząc z kolei do analizy propozycji nowelizacyjnej przypomnieć na wstępie należy, iż możliwość rozpoczęcia użytkowania obiektu jądrowego wymaga przeprowadzenia szeregu postępowań administracyjnych, których przedmiotem są zarówno kwestie dotyczące lokalizacji czy budowy, jak i bezpieczeństwa tego rodzaju instalacji (Dubiński, 2022). Pośród wszystkich postępowań wyróżnia się to, którego przedmiotem jest wydanie tzw. decyzji zasadniczej. Skrótowo rzecz ujmując, decyzja zasadnicza jest aktem o charakterze politycznym (Młynarkiewicz, 2020, s. 442–443), który stanowi wyrażenie zgody ze strony państwa na realizację konkretnej inwestycji w postaci budowy obiektu jądrowego. Mowa jest więc tutaj o „akcie-hybrydzie”, który „na płaszczyźnie formalno-procesowej jest decyzją administracyjną rozstrzygającą indywidualną sprawę administracyjną” (Młynarkiewicz, 2020, s. 442–443) a „w płaszczyźnie materialnej (treściowej), decyzja ta wykazuje cechy aktu konkretyzacji i kształtowania polityki państwa w dziedzinie energetyki jądrowej, czy też aktu o charakterze planistycznym” (Młynarkiewicz, 2020, s. 442–443).

Dlatego w omawianym projekcie zaproponowano istotne zmiany dotyczące właśnie decyzji zasadniczej. W pierwszej kolejności wspomnieć należy o propozycji mającej polegać na zastąpieniu użytego w art. 22 ust. 3 specustawy jądrowej wyrazu „wydaje” przez sformułowanie „może wydać”. W ten sposób przywołany przepis uzyskałby następujące brzmienie – „Minister właściwy do spraw energii może wydać decyzję zasadniczą po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie wpływu inwestycji na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa”. Można więc stwierdzić, iż z jednej strony w sposób wyraźny podkreślona zostaje uznaniowość wspomnianej decyzji, a to z kolei zdaje się idealnie wpisywać we wspomniany wcześniej „polityczny charakter” decyzji zasadniczej. Z drugiej – nie można nie zauważyć, iż przedstawiona propozycja legislacyjna prowadzi do osłabienia pozycji procesowej inwestora w porównaniu z sytuacją, gdyby decyzja zasadnicza była decyzją związaną.

W powyższym kontekście warto zauważyć drugą istotną zmianę dotyczącą regulacji decyzji zasadniczej. Otóż, rozstrzygnięcie to miałyby być jedną z pierwszych decyzji, jakie zapadają w postępowaniach dotyczących inwestycji jądrowych. Tak więc jeszcze przed pełnym zaangażowaniem finansowym i prawnym w proces inwestycji jądrowej, wnioskodawca uzyskiwałby informację czy jego zamierzenie będzie zaakceptowane przez państwo polskie.

IV. Rozwinięcie katalogu inwestycji towarzyszących

Jedną z podstawowych propozycji nowelizacyjnych jest zmiana definicji tzw. inwestycji towarzyszącej. Aktualnie, zgodnie z art. 2 ust. 1 specustawy jądrowej przez wspomniane inwestycję towarzyszącą rozumieć należy inwestycję w zakresie budowy lub rozbudowy sieci przesyłowych w rozumieniu art. 3 pkt 11a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. 2021, poz. 716, 868 i 1093) koniecznych do wyprowadzenia mocy z elektrowni jądrowej lub inną inwestycję niezbędną do wybudowania lub zapewnienia prawidłowej eksploatacji obiektu energetyki jądrowej. Na mocy zaproponowanej nowelizacji, przywołana definicja miałaby zostać rozbudowana o kolejne kategorie inwestycji towarzyszących, takie jak inwestycje niezbędne do:

- prowadzenia pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia wstępnego raportu lokalizacyjnego, o którym mowa w art. 5a;
- prowadzenia pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia wstępnego raportu bezpieczeństwa składowiska odpadów promieniotwórczych, o którym mowa w art. 5b;
- prowadzenia pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia dla obiektu energetyki jądrowej raportu lokalizacyjnego, o którym mowa w art. 35b ust. 3 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe;
- prowadzenia badań lub innych prac zmierzających do sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, o którym mowa w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021, poz. 247, 784 i 922) dla obiektu energetyki jądrowej.

W pozostałym zakresie definicja „inwestycji towarzyszącej” miałaby pozostać niezmienną. Przed przystąpieniem do analizy propozycji nowelizacyjnej przypomnieć należy, iż inwestycje towarzyszące, tak samo jak obiekty jądrowe, stanowią inwestycje celu publicznego w rozumieniu

przepisów o gospodarce nieruchomościami⁶. Ponadto, co do zasady, do realizacji inwestycji towarzyszących stosuje się przepisy dotyczące inwestycji jądrowych⁷.

Wracając z kolei do analizy samej propozycji nowelizacyjnej, należy zwrócić w pierwszej kolejności uwagę na to, iż w obecnym stanie prawnym inwestycjami towarzyszącymi są wyłącznie instalacje służące budowie albo eksploatacji inwestycji jądrowych. Natomiast, nowymi inwestycjami towarzyszącymi mają być takie instalacje, bez których niemożliwe byłoby przeprowadzenie prac (np. badań) stanowiących podstawę do sporządzenia dokumentacji niezbędnej w postępowaniach dotyczących obiektów jądrowych. Niewątpliwie więc nie można stwierdzić, żeby zaproponowane rozwiązanie służyło bezpośrednio wsparciu zasady ekonomiki procesowej w postępowaniach dotyczących inwestycji jądrowej. Zamiast tego przyjąć należy, iż rozwinięcie katalogu inwestycji towarzyszących będzie służyło usprawnieniu postępowań dotyczących budowy tych instalacji. Chodzi tutaj o postępowania przeprowadzane przed rozpoczęciem właściwej sprawy dotyczącej inwestycji jądrowej. Można jednak stwierdzić, iż rozstrzyganie spraw dotyczących nowej kategorii inwestycji towarzyszących w rygorze specustawy jądrowej może potencjalnie przełożyć się na szybsze „domknięcie” całego procesu inwestycyjnego.

W powyższym kontekście zauważyć należy, iż opis kategorii nowych inwestycji towarzyszących opiera się na dwóch kategoriach zwrotów. Otóż, z jednej strony jest mowa wprost o konkretnych czynnościach, które są uregulowane w przepisach prawa (np. sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko). W tym zakresie nie ma więc wątpliwości interpretacyjnych. Natomiast z drugiej – ustawodawca za pomocą zwrotów niedookreślonych (tj. pomiary, badania lub inne niezbędne prace) opisał działania mające służyć wykonaniu wspomnianych, konkretnych czynności. Może więc pojawić się wątpliwość czy planowana inwestycja mieści się w ustawowym rozumieniu inwestycji towarzyszącej. W tym kontekście przypomnieć należy, iż w przeciwieństwie do obiektów jądrowych, poszczególne instalacje nie uzyskują statusu inwestycji towarzyszących *ex lege*. Zgodnie bowiem z art. 52 ust. 1 specustawy jądrowej, status inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej nadaje minister właściwy do spraw energii, w drodze decyzji, na wniosek inwestora inwestycji towarzyszącej. Tak więc w związku z niepewnością co do sposobu rozumienia analizowanego pojęcia w oczywisty sposób mogą pojawić się spory interpretacyjne pomiędzy ministrem właściwym do spraw energii a inwestorem, co z kolei może przełożyć się na utrudnienia w realizacji inwestycji jądrowej. W związku z tym, trafne byłoby doprecyzowanie definicji inwestycji towarzyszącej. Wydaje się przy tym, iż optymalnym rozwiązaniem byłoby określenie w ramach rozporządzenia parametrów technicznych i budowlanych tego rodzaju instalacji.

V. Zmiana okresu obowiązywania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji

Zgodnie z planami projektodawcy, art. 7 ust. 2 specustawy jądrowej ma zostać zmieniony w ten sposób, że decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej (dalej: decyzja o lokalizacji inwestycji jądrowej) ma być wydawana na okres nie dłuższy niż 10 lat, a nie jak jest obecnie na okres nie dłuższy niż 5 lat.

⁶ Art. 3 specustawy jądrowej.

⁷ Art. 53 specustawy jądrowej.

W związku z powyższym zwrócić należy uwagę na brzmienie art. 15 ust. 2 specustawy jądrowej, zgodnie z którym decyzja o lokalizacji inwestycji jądrowej wiąże wojewodę wydającego pozwolenie na budowę. Z kolei, stosownie do art. 22 ust. 3 pkt 3 specustawy jądrowej, decyzja zasadnicza może być wydana inwestorowi, który uzyskał decyzję o lokalizacji inwestycji jądrowej. Natomiast, zgodnie z art. 23 pkt 3 oraz art. 17 ust. 2 pkt 1 specustawy jądrowej zarówno do wniosku o wydanie decyzji zasadniczej, jak i w przypadku podania o pozwolenie na prace przygotowawcze inwestor dołącza decyzję o lokalizacji inwestycji jądrowej. W oczywisty sposób, postępowanie w sprawie każdego z wymienionych w tym akapicie rozstrzygnięć może zostać wszczęte, o ile została wydana decyzja o lokalizacji inwestycji jądrowej. W tym kontekście podkreślić również należy, iż wspomniane rozstrzygnięcia nie są ukoronowaniem jednocześnie prowadzonych postępowań. W większym stopniu należałoby mówić o kaskadowości tych spraw. Ze względu na fakt dwuinstancyjności postępowań administracyjnych oraz ewentualne wszczęcie ścieżki sądowo-administracyjnej w każdej ze spraw można z przekonaniem stwierdzić, iż aktualny okres obowiązywania decyzji o lokalizacji inwestycji jądrowej jest zdecydowanie zbyt krótki. Może bowiem się okazać, iż ze względu na przedłużające się postępowanie w jednej z wymienionych spraw, wygaśnie decyzja o lokalizacji inwestycji jądrowej. W konsekwencji nie będzie możliwe rozpoczęcie rozpatrywania kolejnej sprawy dotyczącej konkretnej inwestycji jądrowej.

VI. Deregulacja robót budowlanych

Jednym z kluczowych rozstrzygnięć zapadających w toku postępowań dotyczących inwestycji jądrowych jest tzw. zezwolenie na budowę obiektu jądrowego. Wyjaśnić należy, iż pomimo pewnej zbieżności nazewnictwa przywołane rozstrzygnięcie nie jest odpowiednikiem pozwolenia na budowę w rozumieniu prawa budowlanego. O ile bowiem pozwolenie na budowę stanowi decyzję, której wydanie uprawnia do rozpoczęcia robót budowlanych, o tyle już zezwolenie na budowę obiektu jądrowego jest rozstrzygnięciem w przedmiocie bezpieczeństwa jądrowego planowanej konstrukcji. Należy jednocześnie wspomnieć o wzajemnej zależności przywołanych rozstrzygnięć. Otóż, pozwolenie na budowę obiektu jądrowego może zostać wydane jedynie wtedy, kiedy zostanie udzielone zezwolenie na budowę.

W związku z tym należy zwrócić uwagę na propozycję nowelizacyjną polegającą na zmianie brzmienia art. 39k prawa atomowego. Otóż, ustęp pierwszy przywołanego przepisu stanowiłby, iż warunkiem wydania pozwolenia na budowę, użytkowanie lub rozbiórkę, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, w przypadku obiektu jądrowego jest uprzednie przedłożenie przez inwestora zezwolenia na budowę albo na likwidację obiektu jądrowego. Natomiast, kluczowe znaczenie miałyby modyfikacja ustępu drugiego art. 39k prawa atomowego, zgodnie z którą zezwolenie na budowę obiektu jądrowego mogłoby być przedłożone przez inwestora w trakcie trwania postępowania o wydanie pozwolenia na budowę.

Reasumując, projektodawca nie odstępuje od zasady kaskadowości w stosunku do decyzji o zezwoleniu na budowę oraz pozwolenia na budowę. Natomiast, rezygnuje się od tej zasady w odniesieniu do postępowań w sprawie obu przywołanych decyzji. Tym samym, okres oczekiwania na zakończenie wszystkich postępowań dotyczących inwestycji jądrowych nie obejmowałby już sumy czasu trwania obu przywołanych spraw.

W kontekście powyższego wskazać należy na propozycję nowelizacyjną, zgodnie z którą art. 36d prawa atomowego miałby zostać uzupełniony o ust. 4 o następującym brzmieniu:

roboty budowlane dotyczące obiektów budowlanych nieobejmujących systemów, elementów konstrukcji i wyposażenia obiektu jądrowego objętych, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie ust. 3, zakresem wstępnego raportu bezpieczeństwa nie wymagają zezwolenia Prezesa Agencji na budowę obiektu jądrowego.

Przedstawiona propozycja rozwiązania oznacza możliwość rozpoczęcia postępowania w sprawie pozwolenia na budowę dla wybranych robót budowlanych bez konieczności występowania o zezwolenie na budowę. Rozwiązanie idzie więc znacznie dalej aniżeli w przypadku odstąpienia od zasady kaskadowości. Dlatego, jak wskazywano już wcześniej, przedmiotem postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na budowę jest kwestia bezpieczeństwa jądrowego planowanej instalacji. Brak zagrożenia dla tego bezpieczeństwa jest stwierdzany zaś na podstawie tzw. wstępnego raportu bezpieczeństwa⁸. Jeżeli więc jakaś kategoria robót budowlanych nie jest objęta tym raportem, nie stanowi przedmiotu postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na budowę.

Na podstawie powyższego można więc stwierdzić, iż nawet bez uzupełnienia art. 36d prawa atomowego o przytoczony ustęp czwarty, zezwolenie na budowę w odniesieniu do przedstawionej kategorii robót budowlanych jest zbędne. Należy więc przyjąć, iż zaprezentowana propozycja nowelizacyjna nie dotyczy wprost postępowań w sprawie inwestycji jądrowej, ale ma charakter porządkujący rozumiany w ten sposób, iż pozwala uniknąć wątpliwości interpretacyjnych dotyczących poszczególnych obowiązków reglamentacyjnych.

VII. Uwagi końcowe

Każda zmiana w prawie stanowi przede wszystkim wyzwanie dla jego adresatów. W przypadku omówionych planów nowelizacyjnych wyróżnić można z jednej strony inwestorów instalacji jądrowych, z drugiej – organy administracji publicznej, które będą rozstrzygały w postępowaniach dotyczących obiektów jądrowych. Omówione propozycje zmian są szczególne, ponieważ dotyczą regulacji, które pomimo dłuższej obecności w polskim systemie prawnym nie były dotychczas stosowane. Specustawa jądrowa obowiązuje już bowiem ponad 10 lat, a dotychczas nie zostały wszczęte postępowania w sprawie obiektów jądrowych, podobnie jak przepisy prawa atomowego, które dotyczą wspomnianych w tym artykule spraw nie były dotąd stosowane.

Pomimo powyższego stwierdzić należy, iż przygotowywana nowelizacja specustawy jądrowej oraz prawa atomowego nie powinna co do zasady prowadzić do powstawania istotnych sporów interpretacyjnych. Można zauważyć, iż część zaproponowanych rozwiązań (np. deregulacja robót budowlanych) powinna wręcz prowadzić do ograniczenia wątpliwości co do sposobu stosowania poszczególnych regulacji. Z kolei taka zmiana, jak modyfikacja okresu obowiązywania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji z maksymalnie 5 do maksymalnie 10 lat jest klarowna już na etapie wykładni literalnej.

⁸ Zob. art. 36d i 36e prawa atomowego.

Uzupełniając powyższe, warto również dostrzec, iż poszczególne plany nowelizacyjne nie dotyczą stricte postępowań w sprawie elektrowni jądrowych, ale infrastruktury wspierających jej przygotowanie, budowę czy też eksploatację. Można więc stwierdzić, iż w ten właśnie sposób usprawnia się całokształt postępowania inwestycyjnego.

Bibliografia

- Bąkowski, T. i Kaszubowski, K. (2012). Regulacje tak zwanych specustaw inwestycyjnych wobec samodzielności i władzwa planistycznego gminy. W I. Niżnik-Dobosz (red.), *Przestrzeń i nieruchomości jako przedmiot prawa administracyjnego – Publiczne prawo rzeczowe*. Lexis-Nexis.
- Bzymek, K., Trzeciak, B., Cetner, T. i Gładysz, J. (b.d.). *Reaktor Maria – Budowa i zastosowanie*. Pozyskano z: <http://www.if.pw.edu.pl/~pluta/pl/dyd/mtj/zal1/pz07/ReaktorMaria.pdf> (27.02.2022).
- Dubiński, Ł. (2022). *Legal perspective on the development of a nuclear energy in Poland* (w druku).
- Gajda, P., Gałosz, W., Kuczyńska, U., Przybyszewska, A., Rajewski, A. i Sawicki, Ł. (2020). *Energetyka jądrowa dla Polski. Raport*. Instytut Sobieskiego.
- Jezierski, G. (2006). Kalendarium budowy elektrowni jądrowej w Żarnowcu, czyli... jak straciliśmy swoją szansę? *Energia Gigawat*. Pozyskano z: <https://www.cire.pl/pliki/2/zarnowiec.pdf> (27.02.2022).
- Kozieł, J. (1995). *Wypalone paliwo reaktorów badawczych Ewa i Maria w Instytucie Energii Atomowej w Świerku*, s. 59. Pozyskano z: https://inis.iaea.org/collection/NCLCollectionStore/_Public/28/026/28026263.pdf (27.02.2022).
- Lipka, J. (2019). *Odkłamać Żarnowiec*. Warszawska Firma Wydawnicza.
- Matysiak, T. (2015). Historia pracy reaktora EWA. *Kwartalnik naukowo-informacyjny Postępy Techniki Jądrowej*, 58(1), 9–10.
- Mikulski, A. (2015). Reaktor Ewa po wielu latach. *Kwartalnik naukowo-informacyjny Postępy Techniki Jądrowej*, 58(1).
- Młynarkiewicz, Ł. (2020). *Decyzja zasadnicza w procesie przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej*. Arche.
- Narodowe Centrum Badań Jądrowych. (2021). *Badawczy reaktor jądrowy MARIA*. Pozyskano z: <https://www.ncbj.gov.pl/badawczy-reaktor-jadrowy-maria> (27.02.2022).
- Narodowe Centrum Badań Jądrowych. (2015, 25 lutego). *EWA i MARIA świadectwem kompetencji polskich naukowców*. Pozyskano z: <https://www.ncbj.gov.pl/aktualnosci/ewa-maria-swiadectwem-kompetencji-polskich-naukowcow> (27.02.2022).
- Pytel, K. (b.d.). *Reaktor Maria*. Narodowe Centrum Badań Jądrowych. Pozyskano z: http://www.if.pw.edu.pl/~pluta/pl/dyd/mtj/MTJ-W-wa/NCBJ_MARIA.pdf (27.02.2022).
- Rokitowska, J. (2014). Obawy społeczeństwa a bezpieczeństwo elektrowni atomowych. *Studia de Securitate et Educatione Civili*, (IV), 138–146.
- Sawicki, Ł. (2018). Polskie firmy w poprzednim programie energetyki jądrowej, w: Ł. Sawicki (red.), *Wpływ programu jądrowego na polską gospodarkę. Udział polskiego przemysłu. Program polskiej energetyki jądrowej. Analizy i opracowania*. Departament Energii Jądrowej Ministerstwa Energii.
- Waluszko, J. (2013). *Protesty przeciwko budowie elektrowni jądrowej Żarnowiec w latach 1985–1990*. Wydawnictwo IPN.
- Zachariasz, K. (b.d.). W K. Pawłowska (red.), *Maria ratuje świat*. Pozyskano z: <http://interaktywna.wyborcza.pl/ilab4/> (27.02.2022).